

Саме інтерактивні методи допомагають створювати навчальне середовище, в якому теорія і практика засвоюються одночасно, а це дає змогу учням формувати характер, розвивати світогляд, логічне мислення, зв'язне мовлення, формувати критичне мислення, виявляти індивідуальні можливості. При цьому навчально-виховний процес організують так, що учні шукають зв'язок між новими та вже отриманими знаннями, приймають альтернативні рішення, мають змогу зробити «відкриття», формують свої власні ідеї та думки за допомогою різноманітних засобів; навчаються співробітництва [3, с. 19].

Література

1. Активні та інтерактивні методи навчання / уклад. О.С. Кравчина. Київ: УІ ППОАН України, 1999. 123 с.
2. Підласий І. П. Практична педагогіка або три технології: інтерактивний підручник для педагогів ринкової системи освіти. К.: Слово, 2004. 616 с.
3. Пометун О. І. Технологія інтерактивного навчання як інноваційне педагогічне явище. *Рідна Школа*. 2007. № 5. С. 46-49.
4. Сисоєва С. О. Інтерактивне навчання дорослих у системі післядипломної педагогічної освіти. *Наукові праці. Педагогіка*. Випуск 146. Том 158. 2011. С. 5-10.
5. Скрипник М. І. Інтерактивне навчання: основні поняття. Ігри дорослих. Інтерактивні методи навчання. Бібліотека. Київ: Ред. загальнопед. газет, 2005. С. 30-44.

Левдер Андрій Іванович,

кандидат педагогічних наук, доцент,

*доцент кафедри історії, теорії держави і права та філософії ПВНЗ
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка
Степана Дем'янчука», м. Рівне*

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ

Вивчення будь-якого шкільного предмета передбачає оцінювання результатів навчання, тобто використання тих чи інших методів і засобів для збирання і тлумачення фактів, що вказують на обсяг, якість та цінність навчальних досягнень учнів [1].

Навчальні досягнення учнів – це досягнуті ними цілі вивчення основних складових історії як шкільного предмета – розділів, тем, уроків. Таким чином, обов'язковим для діагностування і оцінювання навчальних досягнень є встановлення цілей навчання і розробка їх систем. Основною одиницею є навчальна тема. Це зумовлено психологічними закономірностями процесу навчання та необхідність реалізації його послідовних етапів, саме протягом початкового завершення навчального циклу [2].

Звертаючись до минулого, учні, як до речі, й історики мають справу не з реальним світом людей і речей, а з інтерпретаціями цього світу. Пізнаючи минуле, діти можуть користуватися джерелами досить високого спектру – від міркувань на історичну тематику батьків та друзів до наукових праць. Однак основою для пізнання їм слугують навчальні засоби: підручники, посібники, атласи, карти та пояснення вчителів. Але перш ніж оцінювати знання учнів, необхідно щоб вони пройшли певні етапи навченості з історії [3]. Це такі етапи як: вирізнення з тексту основного; стандартизація умінь (вироблення умінь учнями); навчання історії; етап продуктивної, або творчої діяльності; етап перенесення.

Отже, розглянувши етапи навченості учнів, ми можемо перейти до безпосереднього аналізу системи оцінювання учнівських знань.

Провідним критерієм кінцевого результату здобуття загальної середньої освіти є рівень учнівської компетентності, що визначається відповідними нормативно-правовими документами. Компетентність як інтегрований результат навчальної діяльності учнів формується на основі опанування змісту шкільного курсу навчально-виховного процесу. Оптимальний вибір об'єкта контролю, структури різнорівневих завдань, шкали їх оцінювання – далеко не повний компонент переліків складових такої технології. Діагностування

навченості учнів відбувається як упродовж вивчення теми, так і після її вивчення – на уроці контролю знань.

За рекомендаціями Міністерства освіти і науки України обов'язковими видами оцінювання навчальних досягнень учнів визнано тематичне, семестрове, річне та підсумкове.

Поточне оцінювання відбувається за бажанням учителя з урахуванням особливостей його педагогічної технології [4]. Воно спрямоване на виконання стимулюючої та діагностично-корегуючої функції. Тематичному оцінюванню навчальної діяльності учнів підлягають досягнуті ними цілі вивчення основних складових (тема, розділ) шкільного курсу історії. Такі складові визначає педагог на основі вимог освітніх програм. Перед початком вивчення теми чи розділу він повідомляє учням навчальні цілі теми, час проведення та орієнтовані завдання оцінювання, критерії та правила виставлення балів.

Поточний контроль, який проводить учитель під час вивчення теми, який проводиться за бажанням учителя і з урахуванням особливостей його педагогічної технології. Воно спрямоване на виконання стимулюючої та діагностично-корегуючої функції. Тематичне оцінювання може бути усним, письмовим та комбінованим. Дітям середнього шкільного віку (5-7 клас) досить важко виконувати письмові завдання, особливо описові. Їм можна запропонувати усне оцінювання: конкурси, інтелектуальні ігри, заліки, захист проектів та інше. Незважаючи на рідкісні застосування письмової форми перевірки, вона забезпечує вищу об'єктивність оцінювання. Її переваги в тому, що відповідь фіксується і може бути використана повторно, застосовується більш чіткі критерії, що й забезпечує вищу ефективність діагностування успішності учнів [5].

Для усного опитування під час заліку використовують питання, що відображають навчальні цілі теми і перевіряють уміння учнів пояснювати (у 6-8 класах описувати) історичні факти. Запитання, що виявляють знання часу чи місця історичних подій, основного змісту діяльності історичних осіб, розуміння історичних термінів, тощо, пропонують як додаткові.

Перехідним кроком до письмового виду контролю є комбінування усних та письмових завдань [6]. В ідеалі це найоб'єктивніший вид оцінювання, адже він враховує здатність учнів володіти одночасно усним і письмовим мовленням. Однак такий підхід потребує додаткового часу, передбаченого навчальними планами та програмами, що за нинішніх умов розвитку вітчизняної освіти видається неможливим. З огляду на це найбільшого поширення набуло серед вчителів історії письмове тематичне оцінювання [7].

При оцінюванні навчальних досягнень учнів постає питання вибору об'єкта контролю. Основними об'єктами контролю навчальних досягнень учнів є знання і вміння. Для перевірки знань визначено ступінь засвоєння: найголовніших подій; найвідоміших постатей; основних термінів і понять; важливих історико-географічних об'єктів; відомих історико-культурних пам'яток. Педагог також діагностує володіння вміннями: працювати з текстом, документами, картою; співвідносити події в часі і просторі; групувати події і явища за ознаками; визначати причинно-наслідкові зв'язки; давати характеристику особистостям; інтерпретувати події, виявляючи своє ставлення до них.

Знання і вміння мають пропорційно представлятись на кожному рівні навчальних досягнень, виходячи з особливостей учнівської діяльності.

Таким чином ми переконалися, що наша система оцінювання має свої особливості, цілі, знання та уміння.

Література

1. Пастушенко Р. Здобутки та проблеми реформи оцінювання шкільних історичних знань у світлі теорії рівнів навченості. *Історія України*. 2003. № 38. С. 7-19.
2. Баханов К. Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів. *Історія України*. 2003. №25. С. 58.
3. Пастушенко Р. Теорія рівнів навченості як основа оцінювання навчальних досягнень учнів з історії. *Історія України*. 2003. №5. С. 6-11.

2. Островський В. Оцінювання навчальних досягнень учнів з історії: теорія і практика. *Історія в школах України*. 2004. № 9. С. 10.
3. Крокова Л. М. Всесвітня історія 11 клас. Різномірні завдання. Харків, 2005. С. 112.
4. Мокрогуз О. Оцінювання в контексті перевірки навчальних досягнень учнів з історії. *Історія України*. 2003. № 4. С. 41-46.
5. Тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках історії. *Історія в школах*. 2001. №2. С. 7.
6. Старжець В. І. Методика використання формувального оцінювання на уроках історії. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького ДПУ ім. І. Франка*. 2023. Вип. 64. Том 2. С. 317–322. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/64-2-50>

Мейга Сергій Петрович,

*вчитель історії та правознавства Обарівського ліцею
Городоцької сільської ради Рівненського району
Рівненської області, с. Обарів*

КРАЄЗНАВЧИЙ ГУРТОК ОБАРІВСЬКОГО ЛІЦЕЮ: ДОСВІД ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ТА ПАТРІОТИЧНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ

В умовах сучасних суспільних викликів особливого значення набуває формування в молодого покоління національної свідомості, патріотизму та відповідального ставлення до історико-культурної спадщини. Важливим засобом реалізації цих завдань є краєзнавча діяльність, яка сприяє поглибленню знань про історію рідного краю, вихованню поваги до культурних традицій та розвитку дослідницьких навичок учнів. Однією з ефективних форм такої роботи є діяльність шкільних краєзнавчих гуртків.

Краєзнавчий гурток Обарівського ліцею здійснює свою діяльність з метою залучення учнів до вивчення історії, культури та